

WERKBOEK
bij
JOODS LEVEN
voor alles is een tijd

werkbladen bij deel 1: LEVENSCYCLUS

1. Het leven begint	2
2. Het geven van een naam	5
3. Bar Mitswa, Bat Mitswa	7
4. Choepa en een Joods huis	10
5. De dood	14

Wie of wat ben ik?

1. Ik ben het Hebreeuwse woord voor besnijdenis: _____

Mijn eerste woord betekent: _____

Mijn tweede woord betekent: _____

2. Ik ben de speciale, onzichtbare gast die aanwezig is bij elke besnijdenis en naamgevingsceremonie:

3. Ik ben degene die is opgeleid om de besnijdenis uit te voeren volgens de Joodse traditie.

4. Wij zijn de twee andere eregasten (behalve de mohél en de onzichtbare gast) die aanwezig zijn bij een Brit mila.

5. Ik ben de ceremonie waarmee wij nu een meisjesbaby in het Verbond verwelkomen.

6. Ik ben de traditionele zegen waarmee Joden God danken dat Hij hen in leven heeft gehouden, zodat zij deel kunnen nemen aan een speciaal feest of heilige dag.

Wat is de reden?

Maak elk van de volgende uitspraken af:

1. De geboorte van een joods kind geeft veel vreugde, niet alleen aan de ouders, maar aan alle Joden omdat

2. Voor ons is de geboorte een dubbel wonder omdat

3. De Brit mila verschilt van alle andere mitswot omdat

4. De profeet Eli'jahoe wordt bij iedere Brit mila verwelkomd omdat

5. Bij een Brit mila en een Zewed habat zeggen wij Sjehechejanoe omdat

Wat hoort erbij?

De geboorte van een kind geeft ons de mogelijkheid om door middel van diverse ceremoniën allerlei Joodse waarden tot uitdrukking te brengen.

Een flink aantal van deze waarden vind je hieronder. Negen ervan zijn waar. Je vindt ze in het boek 'Joods Leven, voor alles is een tijd'. Ze zijn direct verbonden met de vieringen rond de geboorte. Maar een van de uitspraken is daar niet direct mee verbonden.

Geef aan welke uitspraak er niet bij hoort.

1. Elk mens is uniek.
2. De belangrijkheid van het gezin.
3. De eenheid van het joodse volk.
4. Een sterke band met het verleden.
5. Een sterke betrokkenheid bij de toekomst.
6. Liefde voor het leven en een gevoel dat leven iets vreugdevols is.
7. Tsedaka.
8. De wens om je kinderen een beter leven te geven dan dat van jezelf.
9. Een gevoel van trots op je joodse identiteit.
10. Het grote belang van joodse kinderen.

Waar of onwaar

Schrijf een **W** voor waar of een **O** voor onwaar achter iedere uitspraak.

1. Joodse kinderen hebben meestal meer dan één voornaam. _____
2. Veel namen uit Tenach hebben een speciale betekenis. _____
3. In het Jodendom betekent 'een goede naam' dat je een groot Tora-geleerde bent. _____
4. Veel joodse voornamen komen uit Tenach. _____
5. De namen van pasgeboren joodse jongens worden in sjoel bekend gemaakt op de eerste Sjabbat na hun geboorte. _____
6. In de Tora vernoemden de mensen hun kinderen naar grote leiders. _____
7. Hoewel hun gebruiken verschillen, vernoemen zowel Asjkenazische als Sefardische Joden hun kinderen vaak naar mensen die zij willen eren. _____
8. Vaak vertelt de achternaam van een Jood iets over hemzelf of over de achtergrond van zijn familie. _____
9. Vroeger hadden Joden geen achternaam maar stond een kind bekend als de zoon of dochter van zijn of haar moeder. _____
10. Joden hebben hun kinderen altijd een tweede naam gegeven. _____
11. Sommige kinderen werden vernoemd naar de joodse feestdag waarop zij werden geboren. _____
12. Rabbi Sjimeon heeft gezegd dat de kroon van een goede naam beter is dan een kroon als priester, als koning of als Torageleerde. _____

Wat betekent jouw naam?

Beantwoord de volgende vragen, zodat je kunt zien wat jij kunt leren over je naam en over de geschiedenis van jouw familie.

1. Wat is jouw joodse naam? _____

2. Wat is de oorsprong van deze naam (Komt hij uit Tora of Tenach? Is het de naam van een bepaalde feestdag? Of is hij ergens anders vandaan?)

3. Ben je naar iemand vernoemd? Zo ja, waarom?

4. Wat is de oorsprong van de achternaam van je moeder en van de achternaam van je vader? Wat is de betekenis van hun namen?

5. Als jij kinderen krijgt, welke naam of namen zou jij ze geven? Waarom?

6. Als toekomstige generaties jouw naam noemen, hoe wil je dat zij zich jou herinneren?

Vergelijk jouw antwoorden met die van je klasgenoten.

Hoeveel Tenachnamen zijn er? Welke beroepen van vroeger zitten er bij?

Te weten komen

Geef aan waar je meer over te weten kunt komen door in 'Joods Leven' hoofdstuk 4 te lezen. Schrijf daarna onder aan dit blad waarom je die keuze hebt gemaakt.

1. We moeten nooit ophouden met leren en nooit stoppen met groeien.
2. Kwaad op zich bestaat niet; kwaad is een gevolg van wat mensen doen of niet doen.
3. Tora leren moet niet worden beschouwd als een last, maar als een vreugde.
4. Als wij begrijpen wat het verschil is tussen goed en kwaad en vervolgens het goede in praktijk brengen, dan is dat de beste manier waarop wij uitdrukking kunnen geven aan ons Jodendom
5. Wij hebben altijd, vanaf het begin van onze geschiedenis, belang gehecht aan leren.
6. Bar en Bat Mitswa worden betekend dat je deel gaat uitmaken van het joodse volk.
7. Bar en Bat Mitswa worden betekend dat ouders niet langer de verplichting hebben hun zoon of dochter op te voeden.
8. Net zoals wij doorgaan met groeien en veranderen, zo is ook de Bar en Bat Mitswa viering steeds gegroeid en veranderd om aan nieuwe behoeften te voldoen.
9. In het Jodendom betekent volwassen worden dat je wijzer wordt en dat je meer verantwoordelijk bent voor je eigen daden.

Ik heb dit gekozen omdat::

Ideeën en gedachten uitleggen

Hieronder staan ideeën en gedachten, die ons helpen het joodse leven te begrijpen.
Leg de betekenis van elk idee, elke gedachte, in het kort uit.

1. 'Het leren uit de Tora en andere heilige joodse boeken is zo belangrijk voor ons dat we het zien als een soort sjoeldienst.'

2. 'De geleerden en de leraren van de jongeren zijn de bewakers van de stad.'

3. 'Het Bar en Bat Mitswa feest is geen speciaal verjaardagsfeest maar een joodse viering.'

4. 'Een man of een vrouw van 70 is net zo veel Bar of Bat Mitswa als iemand die net dertien of twaalf is geworden.'

Waar of niet waar?

Omcirkel de letter voor iedere uitspraak die niet waar is.

1. De ketoeba

- a. is een huwelijkscontract tussen de bruid en de bruidegom;
- b. wordt vlak voor de huwelijksceremonie voorgelezen;
- c. verbiedt het de bruidegom om echtscheiding te vragen;
- d. is een heel oude traditie.

2. De choepa

- a. is de huwelijksbaldakijn waaronder de huwelijksceremonie plaatsvindt;
- b. wordt alleen bij Joodse huwelijksluitingen gebruikt;
- c. is een symbool van de belofte van de bruidegom om voor zijn bruid te zorgen;
- d. wordt ondersteund door vier pijlers;
- e. is zo heilig dat alleen de bruid en de bruidegom eronder mogen staan.

3. De bruidsschat

- a. was een betaling door de vader van de bruid aan de bruidegom;
- b. was noodzakelijk als het meisje mooi was;
- c. werd niet altijd in geld uitbetaald;
- d. is een gebruik dat teruggaat tot heel vroeger;
- e. werd soms gegeven door gemeenteleden als het meisje wees was of als het uit een arme familie kwam.

4. De huwelijksviering

- a. moet een heel vreugdevolle gebeurtenis zijn;
- b. is een gelegenheid waarvoor men zich altijd zo mooi mogelijk aankleedt;
- c. kent gebruiken die teruggaan tot de tijd van Tenach;
- d. kan niet plaatsvinden zonder de bruidsjonker en het bruidsmisje;
- e. is onderdeel van een grotere religieuze ceremonie.

5. Het gebruik om een glas kapot te trappen

- a. wordt door de bruid en de bruidegom samen uitgevoerd;
- b. is het laatste onderdeel van de huwelijksvoltrekking;
- c. is, voor veel Joden, een symbool van de vernietiging van de heilige Tempel;
- d. op een moment van grote vreugde herinnert ons er aan, dat het leven ook droefheid kent.

Hoe weet je dat?

Beantwoord elke vraag met een feit, een verklaring of een zin uit de tekst.

1. Hoe weet je dat het Jodendom het huwelijk beschouwt als een heilige gebeurtenis?

2. Hoe weet je dat het Jodendom leren en een goed karakter belangrijker vindt dan mooie spullen?

3. Hoe weet je dat het Jodendom gelooft dat het huwelijk een heel gelukkige gebeurtenis is?

4. Hoe weet je dat het huwelijk iets is dat de hele joodse gemeenschap aangaat?

5. Hoe weet je dat het Jodendom veel waarde hecht aan het gezin?

Daar komt nog bij...

Voeg nog een feit toe aan elke van de onderstaande uitspraken. Voeg iets toe waarvan jij denkt dat het meest belangrijke is.

1. De mezoeza

- a. wordt vastgemaakt aan het bovenste deel van de deurpost.
- b. is een klein doosje met een stukje perkament erin waarop de eerste twee verzen van het Sjema staan geschreven en het woord 'Sjaddai'.

En

2. Over de waarde van gastvrijheid

- a. wordt in de Tora al geschreven.
- b. wordt iets gezegd aan het begin van de seder.

En

3. De wetten van kasjroet

- a. zijn gebaseerd op de voorschriften in de Tora.
- b. worden nog steeds door veel Joden nageleefd.

En

4. De maaltijden in joodse huizen

- a. moeten eigenlijk met een beracha beginnen.
- b. zijn vaak verbonden met religieuze vieringen.

En

Leg dat eens uit

Stel je voor dat je een jonger broertje of zusje hebt of een vriend die niet de redenen voor aantal gebruiken in een joods huis begrijpt. Hoe zou je hen uitleggen...

1. waarom het huis als zo'n belangrijk deel van het joodse leven wordt beschouwd?

2. waarom wij mezoezot hebben aan de deuren van onze huizen?

3. waarom wij een beracha voor en na de maaltijden zouden moeten zeggen?

4. waarom de bedelaars in het verhaal van de Jiddische schrijver (Mordecai Spector) konden gaan staken én ook nog konden winnen?

Geef de naam van de volgende mensen of zaken

1. De groep die waakt over de overledene en het lichaam klaarmaakt voor de begrafenis.

2. De steen die op het graf wordt geplaatst als een aandenken/herinneringsteken.

3. Het herdenkingsgebed voor de doden, dat op speciale feestdagen wordt uitgesproken.

4. De verjaardag van iemands dood.

5. De eerste zeven dagen na de begrafenis, de periode van diepe rouw voor de familie.

6. Het gebed dat gedurende elf maanden nadat een persoon is gestorven dagelijks wordt gezegd, door zijn of haar naaste familieleden.

7. Het aantal dagen van de periode van 'matige rouw'.

8. Voordat dit feest begint, bezoeken Joden gewoonlijk de graven van hun dierbaren.

In je eigen woorden

Bespreek, in je eigen woorden, de betekenissen die kunnen worden ontleend aan de verhalen over

1. de twee schepen in de haven

2. de dood van koning David

3. de beslissing van rabbijn Israël Lipkin op Jom Kipoer

Wat is de zin van gebruiken?

Leg in het kort uit wat de reden is (of redenen) voor elk van de volgende gebruiken:

1. snel begraven na de dood

2. het inscheuren van de kleding

3. het zeggen van kaddisj

4. de eenvoud van de doodskleren en van de kist

5. de maaltijd na de lewaja
